

UHİVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Ocak / Şubat / Mart - Kış Dönemi Cilt: 2 Sayı: 2 Yıl:2014 Jel Kodu: Z11

January / February / March - Winter Semester Volume: 2 Issue: 2 Year: 2014

ID:16 K:40

NECİP FAZIL'IN “HİKÂYELERİM” ADLI ESERİNE ALMADIĞI BİR HİKÂYESİ: LÖ SİD*

A SHORT STORY NECİP FAZIL EXCLUDED FROM HIS WORK “HİKÂYELERİM”: LÖ SİD

Arş. Gör. Ahmet AYDIN

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
ahmetaydin2727@gmail.com

Özet: Necip Fazıl, tiyatro ve şiir eserleri kadar olmasa da bir kitap teşekkül edecek sayıda hikâye yazmıştır. Değişik isimlerle ve parça parça yayınlanan bu hikâyeler, 1970 yılında “*Hikâyelerim*” ismiyle kitaplaştırılmıştır. Toplam elli üç hikâyenin yer aldığı bu kitabı okunduğunda Necip Fazıl'ın hikâye yazarlığı konusunda bir fikir sahibi olunabilir. Bu çalışmaya konu olan “*Lö Sid*” hikâyesi, Necip Fazıl'ın Bahriye Mektebi'nde öğrenci olduğu yıllarda yaşadığı bir hatırasına dayanır. Bu hikâye, 1947 yılında Büyük Doğu gazetesinde yayımlanmış, ancak daha sonra bir araya topladığı hikâyelerin içinde yer almamıştır.

Anahtar kelimeler: Necip Fazıl, Bahriye Mektebi, Lö Sid, Hikâye, Hatıra

Abstract: Although they are not as many as his poetic and theatrical works, Necip Fazıl's short stories are sufficient to form a book. Published partly with different names, these short stories were published as a complete book called “*My Stories*” in 1970. When we read this book which includes fifty three short stories, we can have an idea about Necip Fazıl's authorship on story writing. The story which is subject of this study is named *Lö Sid* and is based on a memory experienced at Bahriye Mektebi (Naval Middle School). This story was published in *Büyük Doğu* newspaper in 1947, but it was excluded from the short story volume he collected later.

Keywords: Necip Fazıl, Bahriye Mektebi, Lö Sid, Story, Memory

* Bu makale “*Necip Fazıl Kısakürek'in Hikâye ve Romanları Üzerine Bir Araştırma*” adlı yüksek lisans tezinden faydalanılarak meydana getirilmiştir.

GİRİŞ

Necip Fazıl, şiirden hikâyeye, romandan tiyatro oyununa, düşünce yazılarından tarih ve tasavvuf yazılarına kadar pek çok tür ve alanda eser vermiş bir sanat ve düşünce adamıdır. Bu yazarlık serüveninde kendine bir dava adamı pozisyonu portresi çizmiş, bu yüzden de eksik gördüğü her alana koşmuştur. *Hadiseleri fikirleştirme, fikirleri hadiseleştirme*, sanat yaklaşımı her zaman ilk anlayışı olmuştur. Şiire, tiyatroya, romana tümüyle bu perspektiften bakmıştır. (Tosun, 2013: 85). *Eserleri arasında sadece estetik farklılıklar vardır.* (Okay, 2009: 11).

Hikâye türü, Necip Fazıl'ın eser verdiği ilk türlerden biridir. Yazarın ilk hikâyeleri 1928 yılında arkadaşı Peyami Safa'nın edebi sayfasını yönettiği *Cumhuriyet Gazetesi*'nde yayımlanır. 1933 ve 1965 yıllarında iki adet hikâye kitabı çıkaran ve bu hikâyeleri 1970 yılında tek bir kitapta toplayan yazarın, bütün hikâyeleri *Büyük Doğu Gazetesi*'nde tekrar yayımlanmıştır.

Bilindiği üzere Necip Fazıl, yazılarında birçok müstear isim kullanır. Bunlardan biri de hikâyeleri için kullandığı *Ahmet*

Abdülbaki'dir. Bu ismin nereden geldiği tartışıldığında; Necip Fazıl'ın baba adı *Abdülbaki Fazıl*, kendi asıl adı da *Ahmet Necip*'tir. Buna göre soyadı kanunundan önceki adlandırmaya göre gerçek adı *Ahmet Abdülbaki* olur. İşte Necip Fazıl bu ismi müstear isim olarak seçmiştir ve sadece hikâyelerini yayımlayacağı zaman bu müstearı kullanmıştır. Necip Fazıl, bir tek hikâyesinde (*Robdöşambr*) kendi ismini kullanmıştır. (Demirel, 2009: 56).

Hikâyeler konu bakımından incelendiğinde, kişisel ve sosyal konuların, bazı çerçeveler dâhilinde, öne çıktığı görülür. Ancak birey, toplum içindeki alelade yaşama biçimiyle veya belli bir sınıfın temsilcisi olarak hikâyede yer almaz. Bireyin iç dünyasındaki çelişkiler içle dış arasındaki çatışma, psikolojik problemler hikâyelerin temalarını oluşturmuştur. Korku, yalnızlık, ölüm, vehim gibi konulara değinen Necip Fazıl, bir bakıma insan hayatında manevî unsurların maddeden daha önemli olduğunu göstermeyi amaçlamıştır.

Hikâyelerin omurgasını, uzun tasvirler teşkil eder. Hikâyelerinde, çoğu kez olaya

yer vermez. *Necip Fazıl, karşılıklı konuşmalarla olay eksikliğini okura hissettirmemeye gayret eder. Bunu diyaloglarla aşma çabasına girer. Ayrıca bu diyaloglar sayesinde mantık oyunlarına başvurarak okurlara, mesajını ulaştırmaya ve bu mesajlarla okuru belirli bir yöne kanalize etmeye çalışır.* Hikâyelerde okuyucuyu kendi başına bırakmaz. Sürekli olarak hikâyeyi de okuyucuyu da kontrol altında tutar, okuyucu bu hikâyelerde sezgi gücünü kullanma fırsatını dahi bulamaz. (Beyaz, 2013: 164).

Ayrıca hikâyeler incelendiğinde, yazarın okuyucuya mesaj iletmek ya da bir fikir aşlamak gibi bir gayesinin olduğu sezilir. Hikâye türünün tüm imkânlarını kullanmak suretiyle kendi düşüncelerine uygun konular seçen yazar, bir vakayı dikkatlere sunarken olayların arkasındaki gerçeğe yönelir. Hariçteki davranış şekilleri insanın varlığını izaha yetmez. Onların açıklanması için davranışların arkasındaki gerçek sebebe yönelmek lazımdır. İşte bu gerçek sebebi bulma arzusu onu olayların arkasındaki sırlara götürür. Nitekim Berki bir yazısında onun *remzilik ve sırrilik, sanatının tamamını teşmil eder* diyerek bu yönünü de ortaya koyar.¹ Necip Fazıl için

¹ Necip Fazıl, anlatmak istediği fikir ya da düşünceleri hemen vermez. Onun sanatı kullandığı

sır olan şeylerin anlaşılması söz konusu bile değildir. Önemli olan dikkat çekmektir. Onun hikâyelerindeki bütün yapılar buna hizmet etmek için vardır. (Berki, 2008: 188).

LÖ SİD

Bu hikâye Necip Fazıl'ın "*Mektebi-i Fünun-u Bahriye-i Şahane*" yani Bahriye Mektebi'nde okuduğu yıllara (1916-1920) dayanan bir hatırasının hikâyeleştirilmiş halidir. 1925 yılında yazdığı, hikâyeleri arasında yayınlanmayan bu hikâye, 26 Aralık 1947 yılında Büyük Doğu Dergisi'nin (II. Devre) 73. sayı, 16. sayfasındadır ve ayrıca kendi ismiyle yazılmış/yayımlanmış ilk hikâyedir. (Ak, 2013: 336).

Hikâye, Necip Fazıl'ın Heybeliada Bahriye Mektebi'nden hocası olan Yahya Kemal ile yaşanan bir olaya dayanır. Necip Fazıl, bu hikâyeyi diğer hikâyelerinin çoğunda olduğu gibi hatıralarından esinlenerek yazmıştır. Hikâyenin tamamı şu şekildedir:

"Yahya Kemal Harbi Umumî senelerinde Bahriye Mektebinde bir müddet tarih muallimliği etmiştir. O zaman yine

remz (simge/sembol) ve metin içerisine yerleştirmiş olduğu sırlar ortaya çıkınca daha kolay anlaşılacaktır. (Berki, 2008: 88-89).

UHİVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi

Ocak / Şubat / Mart - Kış Dönemi Cilt: 2 Sayı: 2 Yıl:2014 Jel Kodu: Z11

January / February / March - Winter Semester Volume: 2 Issue: 2 Year: 2014

ID:16 K:40

muallimlerimizden olan Hamdullah Suphi Bey, Yahya Kemal'in bize muallim tâyin edildiğini bildirdi ve dedi ki: Bahtiyarsınız efendiler, temiz Türk dilinin, her mısraı yontulmuş bir mermer kadar traşide olan heyecanlı şairi, sizin tarih hocanız oluyor. Yahya Kemal şiirinde titiz ve hasis olduğu kadar sözlerinde cömert ve hararetlidir. Ne saadet ki, tarihi, onun sonu gelmez heyecanlı lisanından dinleyeceksiniz.

Hamdullah Suphi Bey, sonu gelmez demekte haklıydı. Çünkü altı aydan fazla bize hocalık eden Yahya Kemal bu müddet zarfından bir menkıbe pasajının bile sonunu getiremedi.

Derse ilk girdiği gün kendisini bütün kuvvetimizle heyecanlandırmaya çalıştık. Sınıfın kırk talebesi birden "Bak!" kumandasıyla bir hamlede ayağa kalktı ve eller alınlara yapıştı. Bu hareketi bütün sınıfın hayranlık tezahürleri takib etti. Söyledik, mırıldandık, rica ettik; bize heyecanlı bir kahramanlık menkıbesi anlatsın diye...

Yahya Kemal sınıfın bu yalvarışını, samimî mi, değil mi diye düşünceli gözlerle uzun uzun süzdükten sonra birden coştı, parladı. Bir ayağını ileri attı, bir elini

kılıca dayanıyormuş gibi mütekallis bir vaziyette yere uzattıktan sonra haykırdı:

- Size meşhur Lö Sid efsanesini anlatacağım. Kurunu Vusta'daki (Orta Çağ) kahramanlık psikolojisinin remzi olan "Lö Sid"i...

Ve başladı anlatmaya... Yumrukları sıkılarak, gözleri sulanarak, saçları dikilerek, ağzı köpürerek...

Bütün sınıftan çıt çıkmıyor, yalnız havada inkatasız müselleler çizen üç sinek, sani Yahya Kemal'in heyecanlı takriri etrafında hislerin nasıl bir sağa bir sola kıvrandığını bir remz halinde yaşatıyordu.

Herkes küçük dilini yutmuş dinlerken, birden "ders bitti" borusu Ötüverdi. Hem de takririn en mühim bir yerinde...

Lö Sid küçücük boyuyla tam ayağını atının üzengisine attığı ve ata bineceği sırada... O anda öyle bir şey oldu ki, şaştık... Yahya Kemal son süratle giderken dört frenini birden bastıran bir otomobil gibi takririni oracıkta bıraktı ve eliyle bir sivil temennası çıkararak sınıftan firar edercesine dışarıya fırladı.

Ertesi ders, daha ertesi ders, tam altı ay her ders, Yahya Kemal Bey sınıfa her girişinde şu suali soruyordu:

- *Efendiler, dersin neresinde kaldık? Kırk kişi bir ağızdan cevap veriyordu:*
- *Efendim Lö Sid tam ayağını atın üzengisine atacağı vakit boru çalmıştı.*
- *Hahaha, orada mı? Ama onun başı var, oradan başlayalım ve devam edelim?*

Ve Lö Sid menkıbesini tekrar ilk başladığı yerden alarak mahut noktaya getiriyor ve kahraman tam ayağını üzengiye attığı zaman borazan çavuşu vazifesini unutmuyordu.

Altı ay sonra bir gün öğrendik! Yahya Kemal mektepten alâkasını kesmiş, hem de ne zaman? Tam Lö Sid'in ayağını üzengiye atıp ata bineceği zaman..."

Hikâyeye göre; Lö Sid, bir kahramanlık hikâyesi/efsanesidir.² O dönemde Bahriye

² Lö Sid hikâyesinin aslı şu şekildedir: Poema del Cid ya da Cantar de Mio Cid İspanyol edebiyatının en eski kahramanlık destanıdır. 12. yüzyılın ortalarında oluştuğu sanılan destan, İspanya'nın ulusal kahramanı Rodrigo (Ruy) Diaz ve Vivar'ın (1043-1099) yaşamını konu alır. Cid el Campeador (Savaşçı Cid) diye anılan kahraman, Mağribilere (Araplara) karşı savaşlarda kendini göstermiş bir

Mektebi'ne tarih hocalığı yapan ve hikâyeyi sınıfa anlatmakta olan Yahya Kemal, heyecan ve coşku içerisinde hikâyeyi anlatmakta fakat hikâyenin tam dönüm noktasını oluşturan bölüme gelince, zil çalmakta ve kendisini sınıfın dışına atmaktadır. Her ders, Necip Fazıl ve arkadaşları, nerede kalmıştık diyen hocalarına kaldığı yeri hatırlatarak, hikâyenin devamını merakla dinlemeyi beklediklerini fakat Yahya Kemal'in her seferinde hikâyeyi başa alarak, yine aynı bölümde sınıftan çıkararak uzaklaştığını yazar. Velhasıl hikâye hiçbir vakit nihayete ermemiştir.

Necip Fazıl, "Lö Sid" hikâyesinin yazılışından yıllar sonra kaleme aldığı *Babiâli* (1975) ve *Kafa Kâğıdı* (1984) adlı eserlerinde de bu hikâyenin varlığından bahsetmiş, hatta *Kafa Kâğıdı*'nda hikâyeyi biraz değiştirerek anlatmıştır:

"Tarih muallimi... Tarihi, şapırşupur, bir istekle yenilen yemek gibi –zaten midesine

kişidir. Üç bölümden oluşan destanın başlıca kişileri, tarihsel gerçeklere bağlı kalınarak betimlenir. Orta Çağ'ın en önemli destanlarından biri olan "Cid", ahlak değerlerini yücelten üstün şiiresel ve estetik nitelikleriyle dikkati çeker. Betimleme gerçekçi ve canlıdır. Zamanında büyük yankı uyandıran destan, uzunca bir süre unutulduktan sonra 18. yüzyılda yeniden keşfedildi. Cid'in kişiliği, Avrupa edebiyatında, özellikle Guillén de Castro, Corneille, Lope de Vega gibi yazarların sahne yapıtlarında varlığını sürdürdü. (Corneille, 2009: 96).

pek düşküdü- ağzının iki yanından salyalar akıtıcı bir lezzet edası içinde, ballandıra ballandıra anlatır. Fakat hiçbir seyir ve zaman ölçüsü takip etmez, her derste hangi bahsin üzerinde kaldığını sorar ve o bahsi başından alıp aynı noktaya getirir ve bırakır.

Ondan sonraki derste aynı sual:

- *Nerede kalmıştık?..*
- *Fatih ayağını üzengiye atarken boru çalmıştı.*
- *Hâ evet, devam edelim!..*

Fakat, Fatih beyaz atına binemeyecek, ayağını tam özengiye atıp sıçrayacağı sırada boru çalacak ve Yahya Kemal, fesinin üstüne heybetli bir selam kondurarak girdiği dershaneden kaçak bir selamla fırlayıp gidecektir.”
(Kısakürek, 2012: 160-161).

SONUÇ

Necip Fazıl'ın bu hikâyesi için günümüzde akla gelen hikâye formatının dışında yazılmış bir hikâyedir, diyebiliriz; çünkü günümüzdeki *hikâye* teriminin anlamı ile yüzyıl önceki *hikâye* teriminin anlamı birbirinden çok farklıdır. Günümüzde *hikâye*; kendine has unsurları olan bir tür iken, bir asır evvel hikâye denilince akılda

“Nakl etmek, bir vak'a ve sergüzeşti sırasıyla anlatma, rivayet; hakikî veya uydurma ve ekseriya hisse almaya mahsus sergüzeşt veya vukûat,” gibi manalar uyanabiliyordu. (Sami, 1317: 554). Bu sebeple Necip Fazıl'ın bizatihi yaşadığı bu olayın hikâye gibi algılanması ve *Büyük Doğu* gazetesinde *hikâye* diye yayınlanması gayet doğaldır.

Yazar *Lö Sid*'de hikâye türünde olması gereken zaman, mekân, dil ve karakterizasyon öğelerine uymamıştır. Ayrıca olayların akışı ve hikâyenin anlatılış biçimi de günümüz hikâye anlayışının dışında kalmaktadır. Çünkü hikâyedeki zaman, mekân ve karakterlerin hepsi reeldir ve bu da bize hikâyenin bir hatırat örneği olduğunu göstermektedir.

Necip Fazıl, özellikle son dönemlerde yazdığı hikâyelerinde kullandığı teknik, anlatım biçiminin bozukluğu ve hikâyelerindeki yapısal eksikliklerinden ötürü, Türk hikâyeciliğinde kendisine yer edinmemiştir. Onun Türk Hikâyeciliğine katkısı yapısal olarak değil, sadece birkaç orijinal konuyu hikâyelerinde işlemesi ile olmuştur.

KAYNAKÇA

- AK, S., (2013).** *Necip Fazıl Kısakürek Bibliyografyası*, İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- BERKİ, K. E., (2008).** “Türk Hikâyesinde Necip Fazıl Kısakürek’in Yeri”, *Necip Fazıl Kısakürek* (drl. Mehmet N. Şahin, Mehmet Çetin), Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- BEYAZ, Y., (2013).** “Necip Fazıl Kısakürek’in Hikâyeleri Üzerine Bir İnceleme”, *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S: 7 (161-179).
- CORNEİLLE, P. (2009).** *Le Cid* (çev. Gülay Oktar Ural), İstanbul: Mitos Boyut Yayınları.
- DEMİREL, İ., (2009).** “Metafizik Derinlikten Toplumsal Eleştiriye: Necip Fazıl Hikâyesi”, *Yediiklim Dergisi*, S: 233 (56-60).
- KISAKÜREK, N. F., (2011).** *Babıâli*, İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- KISAKÜREK, N. F., (2012).** *Kafa Kâğıdı*, İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- OKAY, O., (2009).** *Necip Fazıl Kısakürek (Kendi Sesinin Yankısı)*, İstanbul: Etkileşim Yayınları.
- SAMİ, Ş., (1317).** *Kamûs-ı Türkî*, İstanbul: Dersaadet.
- TOSUN, N., (2013).** “Necip Fazıl Kısakürek’in Hikâyeleri”, *Türk Dili Dergisi*, S: 737 (85-89).